

SEV trumlar risa- projekt ígjøgnum

— og útbyggir dieselorkuna, sum skuldi verið heilt óneyðugt, heldur Óli Gordon Beck, umboðsmaður

Formaðurin í fíggar-nevndini er eisini formaður í SEV-stýrinum. Hvar er markíð fyri inhabiliteti, spyr Óli Gordon Beck

— Vit hava nóg mikið av vatni í Føroyum til at vera heilt sjálvbjargnir við orku. Tí má tað vera tað seinasta vit gera: at vit innflyta olju. SEV roynir nú at trumla eitt risastórt vatnorkuprojekt ígjøgnum, umframt at tað byggir motorarnar út á Sundi, í Klaksvík og í Suðuroynni — til at brúka olju. Eg haldi, at vit áttu at bygt smærri vatnorkuverk istaðin fyri hesar báðar loysnirnar, sum SEV hevur valt.

Hetta heldur Óli Gordon Beck, umboðsmaður í Havsum fleiri ferðir áður hevur gjørt vart við seg í almenna kjakinum um orkusurningin.

Óli Gordon Beck heldur ikki, at tað eigur at vera nakað krav, at ein skal hava útbúgving sum verkfrøingur fyri at kunna gera sínar metingar um orkusurningin. Sjálvur hevur hann lisið nógva orkumál, sett seg inn í nógvar spurningar og tosað við fólk.

Hann er hart ímóti teirri risastóru útbúgvingini av vatnorkuni, sum SEV er farið undir. Hann heldur, at vit eiga at halda fram við at útbýggja vatnorkuna eins og vit hava gjørt árin frammanundan — nevniliga við smærri verkum. Hann visir á, at vit í dag hava 7 smærri vatnorkuverk: 4 í Vestmanna, 2 í Suðuroynni og 1 í Norðoyggjum.

SEV vil ikki lurta

Viðari sigur hann, at SEV nakað herfyri hevði møguleikan at fáa upplýsingar

um, hvussu norðmenn byggja vatnorkuna út við smærri orkuverkum. Men SEV vildi ikki lurta ella siggja.

— Tað var sjálvur formaðurin í SEV-stýrinum, Ivan Johannesen, sum álegði SEV-stjóranum at bjóða norska felagnum, «Trygve Elind» til Føroya. Umboðsmenn fyri felagið komu til Føroya men her vendi SEV teimum bakið.

Óli Gordon Beck greiðir frá, at hann varð biðin um at taka ímóti norðmonnum í Vágum og síðani koma á skrivstovuna hjá Hjalgrimi Winther í Vestmanna. Tá teir komu higgar, var hann ikki á hitti. So til Havnar og vórðu teir biðnir at koma á Hotel Hafnia at tosa við SEV-umboð. Har varð biðað í meira enn trýggjar tímar. Eingin frá SEV kom, hóast hetta var ein avtala.

— Hvussu kann ein stovnur sum SEV halda slíkar menn heilt til rukku, spyr Óli Gordon Beck. Hann sigur viðari, at umboðsmenninir fyri Trygve Alind vóru í Norðoyggjum og hugdu eftir verkinum á Strönd. Teir vistu á, hvussu hetta verkið kundi verið útbyggt við vatni, soleiðis, at tað lættliga kundi nótta allar orkuturvir hjá Klaksvíkini.

Men SEV noktaði býraðnum í Klaksvík at hava nakað við norðmennin at gera.

Tá tað endiliga eydnaðist norðmonnum at hitta SEV-stjóran í Vestmanna, hetta var sama morgun sum teir skuldu fara avstað aftur, tá vildi hann als ikki hoyra eitt orð um vatnorku. Tosaði um heimsbankan og 2-taksmotorar, at heimsbankin vildi bert lata lán til 2-taksmotorar. Óli Gordon Beck sigur viðari, at norðmenninir royndu til at greiða SEV-stjóranum frá, at tað var heilt óneyðugt við hesum motorum, tí vat er ov mikið av í Føroyum. Men hann vildi als ikki tosa um vatn, hóast tað var SEV sum hevði boðið monnum til Føroya at tosa um hetta.

Gjort vart við seg

Óli Gordon Beck visir á, at menn í Vágum longu fyrst í 70-unum gjørdur SEV vart við, at neyðugt var

at byggja vatnorkuna út, tí oljan fór at dyrka.

Tað eru skjótt 10 ár síðani, og enn er einki hent.

— Hetta fær meg at hugsa um, tá Nato kom til landið í 1956. Tá vóru tað nakrir mans, ið lógu í tjaldi og gjørdur kanningar. Tá blóðini fingur frænir av hesum fóru tey at skriva, og lögtingsmenn fóru at tosa um hetta. Meðan øll tosaðu og skrivaðu byggi Nato rætt og slætt sína stöð. Júst soleiðis ger SEV í dag. Meðan vit skeldast um vatnið byggja teir fyrst motorarnar út og fara so undir eitt veruleikafjart vatnorkuprojekt.

Óli Gordon Beck visir síðani til ársfrágreiðingina frá 1981.

— Har siggja vit, hvussu gongdin hevur verið í orku nýtsluni. Í 1970–71, framleiddi SEV 71 mill. kwt, harav vatnið gav 55 mill. Samlaða solan var hetta árið 63 mill. kwt. Longu tá gjørdur vágamenn vart við, at vatnið mátti útbyggjast fyri at varðveita lutfallið millum orku frá vatni og olju.

Í 1975-76 selur SEV 91 mill. kwt, harav vatnið stendur fyri 46 mill. tvs. helvtini av orkuframleiðsluni. Men í 1980–81 er gongdin heilt vend. SEV selur 129 mill. kwt, og vatnið útgerð bert 48 mill. Tvs. at SEV framleiddi minni orku úr vatni í 1981 enn í 1971.

Og nú vil SEV so fara undir eitt risaprojekt, sum fer at kosta ómetaliga nógv.

Óli Gordon Beck vil vera við, at kommunurnar í Føroyum hava ábyrgdina av gongdini í orkumálinum. Tað eru jú tær, sum velja umboðini í umboðsnevndini.

— Styrkin hjá einum felagsskapi sum SEV í hesum máli er hon, at fólk hava ikki stundir til at seta seg inn í málið. Tí kann SEV trumfa tað ígjøgnum uttan nakað eins og Natostøðin varð trumfa ígjøgnum á sinni.

Suðuroyggin!

Óli Gordon Beck heldur tað er heilt burturvið, at vit nú útbýggja motororkuna so nógv. Hann nevni í hesum sambandi Suðuroynna.

Í 1921 varð ljós tendrað í Vági og í 1927 á Tvø-

oyri. Hetta var frá sama verki, í Botni, sum varð ríkið við vatnmegi. Men hvat er so hent síðani viðvikjandi vatnorkuni í Suðuroynni spyr Óli Gordon Beck.

Og hann svarar: — Einki er hent. Tveir motorar eru settir upp í Trongisvági, samstundis sum vatnið fossar oman av fjøllunum. Nú skulu enn tveir motorar setast upp í Vági.

— Ursliðið er at virkini og húsarhaldini mugu gjalda okursprisir fyri streym. T.d. kemur eitt virki sum flakavirkið á Tvøroyri at gjalda einar 1,5 mill. kr. fyri streym í ár. Var meira skýnsamt bygt út — við vatnorku — so hevði virkið á Tvøroyri ikki brúkt meira enn 500.000 kr. til streym. So ein og hvør kann siggja, at tað er vónleyst hjá okkara idnaði at vera kappingarførur við t.d. norskan idna. Har

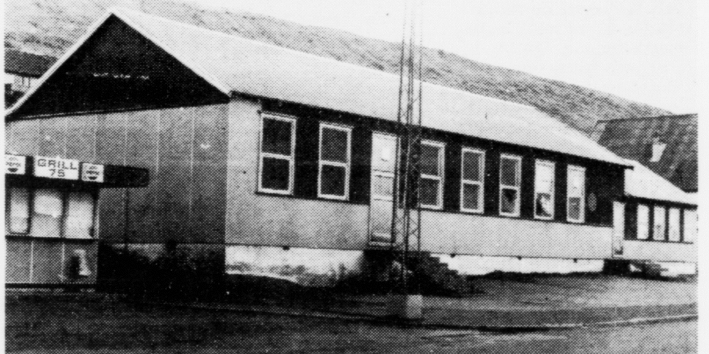
Óli Gordon Beck vil vera við, at SEV eins og Nato á sinni — trumlar nakað ígjøgnum, sum fólkíð als ikki gongur inn fyri

kostar kwt idnaðin um 15 oyru og privatu nýtsluni 22 oyru. Hetta er orsakað av vatnorkuni. Í Føroyum kostar kwt. hjá idnaðinum 92 oyru og hjá privatu nýtsluni 1 kr.

Og hesum kunnu vit takka útbúggingini at

motororkuni. Óli Gordon Beck ristir á høvðinum. Hann visir til vatnorkuverkið í Botni. Tað eigur at kunna framleiða 12 mill. kwt um árið. Í fjór framleiddi tað bert 5 mill. kwt. Tað vil siga, at restin

Framhald á síðu 14

Tað er Losjan Skjöldur, sum eigur Glyvra Bio, og sostatt er felagið væl fyri at byrja arbeiði sitt í egnum húsum

Losjan Skjöldur endurstovnað

Sunnudagin varð Losjan Skjöldur á Glyvrum endurstovnað, eftir at hon hevur ligið still í nökur ár.

Upprunaliga varð Losjan Skjöldur stovnað 27. januar 1932, og sæst í skjølum, at seinasti fundur í losjuni hevur verið 30. april 1970.

Síðan hevur einki fyrirtakssemi verið, fyrr enn

bygðafólkið nú tók seg saman um at fáa losjuna aftur á fetur.

Nógv fólk vóru komin saman til endurstovnana, og nökur av teimum vóru eisini við í 1932.

Ein teirra var Jóan Hendrik Jacobsen á Bakknum, Glyvur. Losjan Skjöldur fær goðar umstøður at virka undir, við

tað at losjan eigur Glyvra Bio, og tí kann fara undir ymiskt fyrirtakssemi beinanvegin.

Jógvan Nysted Hansen varð settur sum nýggjur leiðari á losjuni Skjöldur.

Aftaná endurstovnana var fundarfólkið boðið í Stokkastovuna, har borðreitt var við kaffi og kókum.